

ERDÉLYI SZEMLE

Szerkeszti: S. NAGY LÁSZLÓ

T a r t a l o m:

Kossuth röneszása.
Farkas Imre novellát írt Óvári Elemérről
s a Muskátli-Társaságról.

Jelentések az erdélyi irodalom frontjáról.

Bárd Oszkár versei.

Színház: *Színház és politika. Színházi élet.*

Mozi: *Erdélyi Hollywood.*

Sport: *Bajnoki mérkőzés.*

Képzőművészet.

Szerkesztői üzenetek.

1929.

VI. évf.

6. sz.

Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei (volt Kossuth Lajos-u.) 37.

Egész évre 200 lej.

Egy szám 15 lej.

Félévre 100 lej.

AZ

ERDÉLYI SZEMLE

az erdélyi magyarság, irodalmi, művészeti és társadalmi életének független kritikai figyelője.

Megjelenik havonként egyszer, illetve kétszer. Harcol az erdélyi magyarság jogos érdekeiért. Erdély szellemi és anyagi kincsének megőrzéséért, az általános emberi haladásért, a lelkiismeret szabadságáért.

Aki tisztán akar látni és tárgyilagosan itélni, rendelje meg ezt a bátor, független organumot.

Előfizetés, hirdetés gyűjtöket Vidéki képviselőket KERESÜNK

◆
Ajánlatokat
a kiadóhivatalba.

A francia nők divatos karcuságának titka a párisi **Jodilon golyócska**, kis adagja megakadályozza az elhízást, nagyobb adag soványodást idéz elő. Egy doboz ára 150 lej. Főlerakat Románia részére: **DR. BIRÓ GYÓGY-SZERTÁR, Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii 4.**

Harisnya csak akkor jó,

Ha a **HARISNYA KIRÁLY-**től való. **CLUJ-KOLOZSVÁR,** Cal. Reg. Ferd. (Wesselényi M.-u.) 4.

GAZDÁK TAKARÉKPÉNZTÁRA R.-T.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 38.

Előnyös feltételek mellett elfogad takarékbetéteket, váltókezesítőket nyújt kezelt váltóra, vagy jelzálogilag lekötött ingatlanra.

ELEGÁNS ÖLTÖNYÖK

a legjutányosabb áron készülnek **MÁTHÉ LAJOS** FÉRFISZABÓNÁL
CLUJ, Strada Regina Maria 32. az udvarban.

KATONA-féle vajassütemények a legjobbak!

CLUJ KOLOZSVÁR. ◆ FŐÜZLET: Calea Victoriei (volt Kossuth L.-u.) 14. Telefon sz. 90. FIÓKÜZLETEK: Str. Memorandului (Unió-u.) 25. Cal. Reg. Ferd. 32. és Cal. Reg. Ferd. (Ferenc J. ut) Zélig-ház. Str. Regina Maria 27.

GRÜNWALD ÉS STEINER

női divatkülönlegességek
áruháza

CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 25.

EMKE DROGERIA

CLUJ, PIAȚA UNIRII
(Mátyás király-tér.)

Illatszerek, vegyszerek, toalettcikkek, fényképészeti-cikkek nagyraktára.

Elsőrendű FRANCIA KÖLNI-VIZ

kapható a

DEMETER GYÓGYSZERTÁRBAN

◆◆ CLUJ, Calea Moșilor 2.

KÖRMENDY

IRÓ GÉPÜZLETE

CLUJ-KOLOZSVÁR, Strada Regina Maria 25.
(Deák Ferenc-utca) ◆ Telefon szám: 951.

Az ERDÉLYI SZEMLE kiadóhivatalában *S. Nagy László* következő könyvei rendelhetők meg:

Jókai szerelme (Novellák) füzve 50 kötve 100 Lei

Zenélő kut (Tört. elbeszélés) füzve 50 kötve 100 Lei

Kronikás könyv 1928. füzetenként 100 kötve 125 Lei

Kossuth röneszánsza

A magyar szabadság-törekvések egyik megértő barátja és támogatója emlékére nemrég nagy ünnepséget rendeztek Budapesten. Monti Alessandro olasz ezredes szellemét idézték ez alkalommal a magyar fővárosban s annak a derék és kiváló olasz katonának példázták dicső tetteit, aki az 1848. magyar szabadságharcban egy egész olasz légiót szervezett s vezetett a szabadságtipró osztrák hóhérok ellen. Az ünnepségen a magyar politikai és társadalmi közélet vezető tényezőin kívül részt vett az egész budapesti olasz kolónia, de elküldte képviselőit maga az olasz állam s eljöttek Monti rokonai is. Az ünnepségek lezajlása után az olasz vendégek a budapesti olasz követ s egy Monti báróné vezetésével Kossuth Lajos szobrához zárandokoltak s három hatalmas babérkoszorút helyeztek az érc-Kossuth lábai elé: egyet Róma városa nevében, egyet a fasiszta párt üdvözléteként s végül a bresciai egyetem széles szalagu koszoruját. Ez történt a napokban.

Még mindenkinek élénk emlékezetében él a mult esztendei newyorki Kossuth szobor-leleplezés, amely nem csupán az Amerikában élő magyar testvérek Kossuth tiszteletének a megtestesülése, de egyúttal az egész hivatalos és nem hivatalos Amerika elismerését is jelenti a magyar szabadságharc halhatatlan vezérével szemben. Ez a mult év nagy Kossuth eseménye. Amely egyaránt impozáns jelenség volt ugy Newyork város szabadságtisztelő népének életében, mint Magyarhonban.

De közben és közben itt is és ott is, a magyar határon belül és kívül is fellobban ujjent Kossuth heroikus neve. Angliában fáklyaként lobog s ünnepeken ünneplik ismételten. Magyarhonban pedig törvénybe akarják iktatni a nemzet szabadsághősének megdicsőülése napját, március 20-át.

Mi ez, ha nem Kossuth Lajos tiszteletének megújodása? Kossuth röneszánsza. A félbe-szerbe maradt Kossuth Lajos tisztelet ujjászületése. S talán, talán, a hűtlenül elhagyott Kossuthi elvek diadalos előrejutásának is kezdődő fázisai. Az első lépések a Kossuthi eszmék valóban-való megvalósítása felé. Az első küszöb a magyar-röneszánshoz. S bárcsak igaz volna!

Bárcsak igaz volna, hogy a magyarság visszatér prófétái ihletségű vezére szelleméhez, eszméihez. Bárcsak diadalt vennének minden magyar szíven Kossuth jós-szavai. Bárcsak előlévönnék tul a Hágón is s itt bennt Erdélyben is Kossuth írásait unalmas estéiken vezető-magyarjaink s okulnának azokból.

Bárcsak beteljesednék Kossuth röneszánsza.

Farkas Imre novellát irt Óvári Eleméről,
a legbohémebb magyar urról s Kolozsvár
egykor híres Muskátli-társaságáról.

Az Uj Idők egyik utóbbi számában Farkas Imre, az ismert magyar író, érdekes elbeszélést irt „A muskátli-gyerek” címmel. Ez az elbeszélés előttünk, erdélyiek előtt egészen más szint kap s többet jelent, mint egy egyszerű novella s szereplő személyei, valamint története által kiemelkedik a novellák megszokott keretéből. „A muskátli-gyerek” minden egyes szereplője élő személy, régi kolozsváriak, akiknek még a nevét sem változtatta meg F. I., csupán a főhős Óvári Elemér nevéhez ragasztott hozzá egy felesleges s betűt. Aktualitásaira való tekintettel mi is ideigtatjuk F. I. érdekes írását s biztosan hisszük, hogy sem az illusztris szerző nem nehezte meg ezért a reprodukálásért, sem az azóta is mindig aranykedélyű Óvári Elemér nem szór haragos villámokat felénk, amért mi ilyen pőrén leplezzük azt az s betűt.

A novella pedig a következő:

*

A hajnal már ott derengett kincses Kolozsvár fölött. Rózsás fényben kigyózott a füzek között a Szamos, a hegyoldalt, a Házsongárd apró kalyibait megszüpítette a biborsugár. Békén álmódott a kedves város. Csönd volt mindenfelé. Csak a Trencsén-tér körül nem. Ott sose volt csönd. Ott volt a bableves-csárda, a Muskátli társaság megszokott fészke.

A kitünő társaság éppen teljes ülést tartott. Felvétel volt, Szabó professzort iktatták a tagok sorába. Ott praesideált a két diszelnök, öreg Bogdánffy János, negyvennyolcas honvéd és Dezséri Gyula, a színművész. Mellettük ült közvetlenül a társaság lelke, anyagi gondjainak istápolója, az ügyvezető-elnök: doktor Sóvári Elemér.

A delikvens, Szabó professzor úr az asztal végén ült és éppen megfelelt a társaság kíváncsimainak. Mi volt a kíváncsim? Három óráig egyfolytában ex-et inni, le nem csuszni az asztal alá és rendületlenül hallgatni.

Letelt a három óra. Az elnökség rózsaszín szalagokat rakott a nyakába, amely muskátlivirágból végződött. Ugy ültek ott, mint valami Egyetemi Tanács Bolondországban. Porció, a fodrász, aki a hamis hangok ellenőre volt, intonálni kezdte a muskátli-indulót.

*Kolozsváron a Szamos,
Az én babám takaros,
Nincsen benne semmi hiba,
Minden kedden elenged a
Muskátliba.*

A dal elhangzása után Bogdánffy diszelnök ur pár szóval méltatta az új tag érdemeit, aki egy fölösleges szót sem szólt, egyszer sem markírozott és kiváló borbarátnak bizonyult. Porczió három hamis hangot csipett el, a hamisan éneklők husz filérrel adóztak, amit azonnal beleejtettek a perselybe.

Új dal hangzott föl, szertartásszerűen. Ez a dal az ügyvezető-elnök urat dicsőítette. A Bob herceg járta akkor, az, hogy: „Londonban, hej, van számos utca és minden utcán több sarok...” Ennek a dallamára énekelték a következő szöveget:

*Aki minden poharat, kelyhet,
Gyöngyöző borral telemér,
Éljen soká a mi barátunk,
Doktor Sóvári Elemér.
Ha pénze nincs, iszik hitelbe,
Őné a legszebb lány szerelme,
Iszik, amíg csak belefér
Doktor Sóvári Elemér.*

A dal elhangzott. Most a két diszelnök kezét fogott a delikvenssel, ezzel a formulával: Muskátlivá fogadom! Éppen Sóvári Elemér akarta fölavatni a professzort, amikor megjelent egy hordár egy skatulyával. A skatulyára ez volt írva: A Muskátlitársaságnak. A csomagot átvették, a hordár eltűnt.

Az elnökség úgy határozott, hogy a csomagot azonnal föl kell bontani. Könnyű volt. Alig volt ráillesztve a teteje. És a részeg társaság megdöbbsent egy pillanatra. A nagy doboz mélyén egy rózsaszinszalagos pólya feküdt és a pólyában egy alvó gyerek.

Dezséri Gyula szólalt meg legelőbb. Csak ennyit mondott: — Ejha!

Most a gyerek felébredt és éktelen sivalkodásban tört ki. Porczió, a hamis hangok ellenőre, a szokás hatalmánál fogva odaugrott a persellyel.

— Csöndet kérek, — harsogott Sóvári Elemér hangja. — Semmi kétség, ez a küldemény a Muskátlitársaságnak van adresszáva. Most az a kérdés, mit kezdjünk vele?

— Neveljük föl, — könnyezett Bogdánffy.

— Jó! De ki nevelje föl?

— Hát mi.

— Ez nem jó! Sok bába közt elvész a gyerek.

Most Porczió éles hangja süvített a vitába:

— Sorsoljuk ki!

— Kitűnő ötlet, — mondta Sóvári Elemér.

Dezséri Gyula készséggel ajánlotta fel a kalapját, hogy abba dobják a cédulákat. Ámde az a kalap annyira zsíros volt, hogy a népitélet lesöpörte az asztalról. Így Bogdánffy János cilinderébe hullottak a neveket tartalmazó papirdarabok. Ebben

a pillanatban vigyorgott be az ajtón Csikai Gyurinak, a híres cigányprimásnak a füstös ábrázata.

— Hé Gyuri, gyere be!

Csikai bevonult két klarinétos és egy brácsás élén. Ezek voltak a muskátli-hangszerek. Egészen úgy rikoltottak, mint egy jazz-band. Az események néha előre vetik az árnyékukat.

— Melyik köztetek a legártatlanabb?

Csikai a brácsásra mutatott a nyiszlett vonóval:

— Ezs a bibázs, la. Asondták, pulykát lopott, astán ű addig mondta, hogy nem, amig azs urak is asondták, hogy: nem.

— No, gyere ide, te cigány, huzzál egy cédulát.

A brácsás megriadt:

— Jaj! Hátha azs erdeg kálápja!

— Huzz egy cédulát azonnal!

A cigány belenyúlt a kalap mélyébe és kikotort egy darabka papírt. Sóvári Elemér hangosan, bizonyos ünnepélyességgel olvasta róla a nevet:

— Doktor Szabó.

Szabó professzor nyugodtan kiitta poharát fenékgig, azután ölébe vette az ordító pólyásbabát. A gyerek, mintha csak érezte volna, hogy jó barátja talált, egyszeribe megcsöndesedett.

Bogdánffy sirva mondta:

— Ez aztán az ember!

Meg akarta ölelni a professzort, de nem fért hozzá a gyerektől. Sóvári Elemér kiadta a parancsot.

— Muskátli-társaság, indulj!

— Hová megyünk?

— Éjjeli zene!

— De hiszen éjszaka már régen elmúlt!

— Mindegy! Mi nem ragaszkodunk a formákhoz.

Bogdánffy zokogva mondta ki a szentenciát:

— Szabad hajduk vagyunk!

... És elindultak a szabad hajduk, előttük a cigány. Hová mentek? Azt csak Sóvári Elemér tudta. Mentek ki, a sétány felé. A reggeli piacra siető háziasszonyok borzalommal néztek utánuk.

— A muskátlik!

— Minden férfi gazember!

— Az én uram is ott járna velük, libasorba, ha nem félne tőle, hogy úgy képen kapnám, hogy az egyik szeme vizitába menne a másikhoz.

Sóvári Elemér vezette a menetet. Ő voltaképpen igen jó fiu volt és ezt az egész hangos muskátlifelvételt a Szabó doktor szerelmé érdekében rendezte. Ez kissé különösen hangzik, pedig így van. Eszrevette, hogy a doktor mostanában nagyokat iszik magában, észrevette, hogy a szép feketehaju, kékszemű Andai Lenke mindig egyedül jár és napról-napra sápad ... litt nincs valami rendben!

„Ennek a rendbehozatala végett vonult a diszes menet az Andaiék háza felé. Szabó professzor azon vette észre magát, hogy egy ismerős ablak előtt áll. Csikai ott nyekergeti a nótát, hogy: „A faluban nincsen párja Kerekes Andrásnak ...” Amely dal igen kitünő és érdekes történet lehet, de semmi összefüggést nem látott a Kerekes András különös tulajdonságainak a konstatalása és ama körülmény között, hogy ő most itt áll hajnalban, egy gyerekkel a karján, szerelmesének ablaka alatt, akivel két hete haragban van, mert a hölgy nem övele táncolta a Menza-bálon a második négyest, hanem Szóresk Vencel főhadnagy urral.

A tanár ur egyszeribe józan lett. El akart inálni ... De már késő volt. Megjelent az ablakban Andai Lenke, piros kendővel volt a feje bekötve és egy kefeseprő volt a kezében. Ezt a kefeseprőt vészjóslóan emelgette a Muskátlitársaság felé.

— Mi jut eszükbe maguknak, notórius lumpok, kincses Kolozsvár első csirkefogói, hogy épp a mi portánkat tisztelik meg?

Egyszerre elakadt a lélegzete:

— Tanár ur ...

A tanár ur azt akarta mondani: Jó reggel kívánok. De nem mondhatta, mert a gyerek ösztönösen megérezte, hogy valami nagy dolog történik, mert éktelenül bőgni kezdett a karján.

— Tanár ur.

— Majd megmagyarázom a kérem ...

Ezzel bement a kapun. Sóvári Elemér intett a társaságnak és a „Ballag már a vén diák ...” elhalkuló dallamával lábujjhegyen távoztak.

Főlemelő jelenet volt.

Lenke kikapta a gyereket a tanár ur kezéből:

— Jesszusom, egészen szederjes a kis szája. Szorítja a pólya? Mikor volt kibontva? ...

— Kérem, a dolog úgy volt ...

— Hamar tejet! Szegényke, no ez jó kezekbe került!

— Kérem, hadd mondjam el, hogy került ...

— Ne mondjon semmit. Majd aztán ... Most jöjjön, segítsen kibontani. Maga gyilkos.

Szabó doktor nekilátott, hogy kibontsa a gyereket, de még jobban összekötözte. Lenke fölháborodva kergette el a pólya mellől. A doktor csak annyit mondott:

— Kérem, hadd magyarázzam meg ...

— Ne magyarázzon semmit! Majd később!

Lenke lázasan bontogatta a pólyát, pár csöpp tejet töltött a gyerek kiszáradt ajakára, főlemelte, tisztába tette, megtáncoltatta. A gyerek porcellánké szemeivel rámosolygott a doktorra.

Szabó doktor bambán nézte őket és az volt a határozott érzése, hogy immáron van őneki egy menyasszonya és egy gyereke.

Jelentések az erdélyi irodalom frontjáról

Ugy hallom, hogy az *Erdélyi Sirodalmi Társaság* tagjául választotta Ligeti Ernőt. Gratulálok Ernő. Csakhogy téged is akreditált már a magas Irodalmi Társaság. Most már igazán író lettél.

*

Hallom, hogy Szántót is utólérte a nagy megtisztelés. Mélyen fájlalom. Eddig egyetlen irodalmi közigazgatási tanácsnak sem volt tagja, ellenben egész csomó jó könyvet hozott ki. Féltős, hogy a nyáron a Helikon is bekebelezi s akkor vége lesz a komoly irodalomnak.

*

Szántó beválasztásával kár volt az E. I. T. részéről rossz napokat okozni a Helikonnak. Az E. I. T.-on ez már úgy sem segít.

*

Apropos: E. I. T. Azt mondják, hogy végre valahára a tisztikar is lemondott. De azt is mondják, hogy a közgyűlés — ó ille beata — nem sietett nyomban felhasználni ezt a kedvező alkalmat s nem választott friss embereket a társaság élére. Ez aztán igazán sirodalmi helyzet. De azért tiszta szivemből kívánom, hogy a tisztikar igen tisztelt tagjai az emberi kor legvégső határáig viseljék díszes tisztoket és valjék legjobb egészségökre.

*

A magyar hagyományokat féltékenyen őriző erdélyi urak részéről Balázs András kanonok s a hagyományt hite szerint munkáló Erdélyi Helikon között ismét kiújultak a harcok. Az Erdélyi Helikon részéről az attakot Kós Károly brigádparancsnok vezeti. Jelszó: az egység. A harcok kimenetele nem kétséges. Minden marad a régi ben.

*

Kós Károly nyilatkozata után érdeklődtem Dózsa György, II. Rákóczi Ferenc, Martinovics Ignác, Kossuth Lajos és a többi idézett uraknál, de ők a leghatározottabban kijelentették, hogy sem pro, sem kontra nem hajlandók beleavatkozni az erdélyi magyar irodalom szabadságharcaiba. Az erdélyi irodalom tehát mehet tovább a maga útján.

Bárd Oszkár verseiből:

BECSÜLET.

Ódon szavak halott lomtára mélyén
egy szót találtam: vajjon mit jelent?
A más kérdezem, azt mondja, hogy: semmit
s a multat kérdem, szól: a végtelent;
a talált szó ez: Becsület.

Eljátszom véle s vérembe ivódik:
döbbenetes-fontossá nőtt selejt,
felemlékszik reá izzón a lelkem,
szó, mit az agy akárhogy elfelejt,
mégis él, van a Becsület.

A határ volt, korlátoknál erősebb,
a cél is volt, vig, messzelendítő
s ha póz csupán, e póznak fókuszában
nyert értelmet a tér s a szent Idő,
forma volt s lényeg: Becsület.

Ha százszor is lomtárba hullt a ködben
s úgy látszik, pusztulás felé üget,
egy nap, hisz ő a Jövő jellegéje,
minden sorsok megérzik becsület,
ha felragyog a Becsület.

Legyünk mások, ha időnk úgy parancsol,
gáta vetni új Sorsnak lehet-e?
de nem is kell, mert mindennek a földön:
végleteknek is van becsülete,
s minden van, ha van: Becsület!

NAPFOGYATKOZÁS.

Lemértünk minden csillagtávolságot
s a napfáklyát, ha túl magasra lázadt,
de jaj, mögötte nagyon elfeledtük,
hogy létezik egy belső csillagászat,
amelyről Kepler mitse mond nekünk;
amelyben szintúgy bösz hyperbolákban
száguld a dölyf és szüntelen szorongva
kering a Vágy. És olykor elhalványul
a lélek izzó csodaszép korongja
az átvonuló Céltalan mögött ...

Gyermekek a legjobbat: HÖFER hintőport és krémet!

Kisebbségi színházaink, politika és a kulturközeledés szelleme

Bármennyire nem szeretem ezt a szót: *kisebbség*, mégis, kell használnom, mert ránk parancsolják a körülmények. Nem szeretem, mert a gyakorlati életben nem a szó jelentőségének megfelelő szeretetteljes, megértő bánásmódot tapasztaltuk a *nagyobb-tömeg* részéről, de folytonos kisebbitést jelentett ez mindig reánk nézve. A többség legnagyobb része, különösen azok, akik az államrezont értelmezik és képviselik, mindig azt a látszatot keltik e szó értelmezésével, hogy nekünk, erdélyi magyarságnak kevesebb jogunk van a napfényhez, a levegőhöz, a vízhez, kulturánk kiéléséhez, mint az állam többségét alkotó román nemzetiségű egyéneknek. Ez pedig sem nem igaz, sem nem államrezon.

Ennek a fentti tételnek legekleatásabb bizonyítéka a színházi jegyadó kérdése. Minden csecsemő által ismert tény, hogy amíg a román színházak 16 százalék jegyadót fizetnek az államnak, (ha ugyan és amikor fizetnek), addig az ugyanolyan polgári jogosultságú magyar színészek 26 százalék jegyadót kötelesek fizetni előadásaik után. Hát miért ez a megkülönböztetés, kérdezheti joggal minden kultürember? De nem lehet senki, pláne kultürember, aki indokolt magyarázatot adhasson erre a megkülönböztetésre. Ha egyáltalán szabad megadóztatni a művelődés eszközzeit, munkásait és intézményeit. Amit a magam részéről szintén a legabszurdabbnak tartok, szabad-e különbséget tenni ebben a közös munkában azok között, akik ezt a románra, magyar, német, európai, amerikai, ázsiai emberre, államra, nemzetekre egyaránt egyjelentőségű munkát végzik?

És itt eljutottunk a kulturák közös céljainak felismeréséhez. Körülbelül egy évvel ezelőtt Eftimiu Viktor, a román színházak vezérigazgatója tett a román-magyar színházi kérdésben ezt a közös célt szolgáló kijelentéseket. Nemrégén pedig Nascu Traján, az első román filmgyár igazgatója és megszervezője akart lépéseket tenni az erdélyi magyarság szellemi felkészültségén túl is értékeket látó és elismerő egyetemes magyar-román kulturmegbecsülés érdekében. Megállapíthatjuk, hogy ugye e két elvitathatatlanul román művész, mint akik még gondolkoztak és tettek ilyen irányban, mindkét részről a barátságon túl a két faj minden időkre szóló kulturális közeledését is akarták szolgálni s valamivel még ennél is többet szerettek volna: a két faj kulturális közeledése által az egyetemes emberi előhaladást szolgálni.

A román-magyar kultur közeledés eszméje azonban nem mai keletű ezeknek a most felhozott példáknak a dacára sem. A román-magyar kulturközeledés eszméjét már a békében is híven ápolták és propagálták a magyar intellektuálisok. Hogy már akkor nem értünk el nagyobb eredményeket, annak ugyan-

az az oka, ami a mai akcióknak is: egyesek tulzó nacionaliz-musa, amely politikából nem engedi kifejlődni a messzeblátó kultúremberek barátságos megmozdulását. Pedig ennek a kérdésnek tul kell érnie a politikán s tul minden politikai határokon. Mert a politika ma sokkal inkább mérgező sav, választó viz, noha éppen segítő eszköze, támogatója kellene, hogy legyen az összekapcsolódásnak.

Egy bizonyos: az egyes nemzetek kulturáját meg kell ismertetni egymással. Különösen áll ez két olyan egymáshoz közel álló népre, mint az erdélyi román és magyar. A föld közössége részben a kultura közösségét is kellene, hogy jelentse, de feltétlen követeli legalább a két nép szellemi kulturájának a megbecsülését. A politika, ugy látszik, nem akarja megérezní ennek a szükségét. Szükséges tehát, hogy művész emberek vegyék a kezükbe ennek a kérdésnek az intézését, akik nem keserű cseppeket vegyiteneek annak a kelyhébe, hanem művészi optimizmusukkal, tovább viszik azt.

Ismétlem, ez a kérdés nem új keletű. A régi Magyar ország fiatal hevülői hitelvükként vallották ezt a kulturközeledést már akkor s ennek a jegyében indult el az erdélyi magyar irodalom imperiumváltozás utáni új korszaka is. Magyar részről talán minden számottevő író és művész hozzászólt a kérdéshez s sürgette a kézfogást, román részről pedig egyidőben Isac Emil lelkesedett leginkább mellette. De minden mindhiába. A politika akadályá nem engedte kifejlődni a kölcsönös megértést és őszinte kézfogást. Már pedig ehhez a kifejléshez nem elég a forum jelszava, ahhoz hozzá kell adni az őszinte akarást s neki-kezdést. Az erdélyi magyar lapok azóta is teljesítik ezt a feladatot. Állandóan hoznak román fordításokat, viszont román lapjaink már nem ilyen készségesek. Talán az Universul litterar tett még a legtöbbet ezen a téren. Ami pedig történt, javarészt magánszorgalom volt az is, nem intézményes munka. A román operaelőadások is állandó ismertetéshez jutnak lapjaink hasábjain, de alig tudok magyar művek ismertetéséről a román lapokban. De a magyarság más téren is igyekszik bizonyítani a román kultura megbecsülését. Viszont a román állambatalom ezzel szemben ráteszi a kezét a magyarság egyetlen fennmaradt kórház-intézményére s azt erőszakkal kisajátítja. Sajtójuk részéről sem mindig tapasztaljuk a megértő barátságot.

A kulturközeledést tehát nem így kell értelmezni. Az nem lehet csak egyoldalu, vagy szórványos. Az egyik oldalon bizonyított akaratot, a másik oldalon is honorálni kell. És az egyszer történt kézfogásnak őszintének kell lennie, hogy az tényleg barátságot jelentsen, mindig eredményeket teremjen. Oda kell tehát hatnunk, hogy a megkezdett közeledést ne gáncsolja el a politika ravaszkodása s ne tegyék örökre megbénulttá helytelen tendenciák. Mert így elsikkad közöttünk annak az örök igazságnak az értelme, mely szerint a műveltség jobbá teszi az embereket, a művészet közelebb hozzá egymáshoz a fajtákat.

Erdélyi Hollywood

I. Moz kultura.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II. Filmiparunk megindulása.

Sport.

Bajnoki mérkőzés.

Az F. S. S. R. úgy látszik, jó viszonyban van a Legfőbb Idő és Football Kapitánnyal, mert az idén állandóan szép vasárnap délutánok fogadták az egymás ellen élet-halálharcra készülő club-héroszokat.

Ma a K. A. C. és a S. A. C. fogja összemérni erejét.

A K. A. C. teljes nevén annyimint Kopasz Amerikaiak Clubja, a S. A. C. pedig a Sóher Álakok Clubja. A sporthumor azonban velük szemben is kiméltelen s a Kac-ot elkeresztelte a kövér alakuk clubjának, a Sac-ot pedig a soványok clubjának. Ami persze egyáltalán nem fedi a valóságot, mert mindkét csapat egészen másokat ölel magába, mint akiket a monogramjuk alatt sejtethetünk. (Ez különben úgy van a többi football clubbal is, mint ahogy rendszerint úgy szokott lenni a dalárdákkal.)

Kulturember nem maradhatott el erről a meccsről s így természetesen jómagam is kimentem a lövöldei nagy pályára. (Könnyebbek kedvéért megjegyezni kívánom, hogy ez az elnevezés nem a gól-lövészetből vette eredetét. Hanem máshonnan. Arénánk ugyanis a régi s kedves emlékü Lövölde mellett épült fel.)

A fehérek és kékűk (dressz szerint osztályozva, viszont dresszirozásból egyáltalán nem osztályozva őket) a legfantasztikusabb kubista képet nyújtották a pályán. A pálya ezek szerint Archipenko (ez a legmodernebb orosz kubista szobrász) szenzációs figuráit jutatta eszünkbe. (Lehet, hogy a nagy orosz maga is a kolozsvári pályáról kapja modelljeit. Olyan kéz, kar, láb és fej nélküli figurákat máshonnan nem is kaphatna mintául.) A hangulat, a közönség meg-megújuló csataordításainak kifejezésére pedig csak a futurizmus megteremtője, az olasz Marinetti lehet képes.

Fenn a tribünön egy lágy piano vegyült bele a folytonos hurrázásba. A hang tulajdonosa, egy elég jóképű fiatal nő, a K. A. C.-ért drukolt. Viszont a mellette ülő férfi, aki a tribünvénuszért drukolt, kinézése után a S. A. C.-nak lehetett a tagja. Nekem meg folyton a hátamért kellett drukkolnom, amelyen a mögöttem keletkezett bajnoki mérkőzés egyrésze lejátszódott. E bajnoki mérkőzésen állandóan a S. A. C. támadott. Amint észre vettem, gyakran járt a kapu előtt. Egyszer az én hátam is összetévesztette a kapuval. Fel is kiáltottam hirtelen: henc, de a bíró ezt nem vette figyelembe. Pedig máskor a bíró inkább szokott a tribünnel törődni.

Féldő 0:0.

Harisnyját, keztyűt és kötöttárut csak SIPOSNÁL vegyen
Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 8.

A második félidő hevesebb támadásokkal indult meg. Hogy ebben a félidőben hány gólt rugtak, nem tudom. Henc és kornner azonban nagyon sok volt. Határrugás még több. Az utolsó fűtyre aztán befejezték a meccset. A közönség szíu-indián jelenetek között adott kifejezést tetszésének. Csak nekem nem tetszettek a dolgok.

Másnap reggel, mint olvastam, a S. A. C. 6 góllal győzött a K. A. C.-on. Cseppet sem lepődtem meg ezen az eredményen. Egészen ügyes fiu volt az a sovány alak ott a hátam mögött.

Szinház.

Az utolsó operett előadás. Tiszta kár volna, ha a Miss Amerika az utolsó operett előadás lett volna. Elvégre nem élhetünk mindig Isten ígéjével s az ilyen miszekre is szükségünk van.

Vakablak. A vakablak nem ugyanaz, mint a vakapád. A vakapád csatakiáltás, a Vakablak pedig egy építészeti vagy legujabban szinpadirodalmi mesterkedés. Első pillanatban, azt hiszi az ember, hogy lehet valamit látni is rajta, de a végén be kell látnia, hogy biza keveset látott.

Király Ernő vendégjátékai. Király Ernő vendégjátékával kapcsolatban azt mondják az erdélyiek, hogy Király magával hozta ugyan a régi művészetét, de nem hozta magával a régi hangját. Ezt kifejejtette a podgyászából. Én azt mondom, hogy Királynak ép ugy a régi volt a hangja is, mint játszművészete.

Péchy Erzsi Erdélyben. Igazán örülünk, amikor Erdélybe jön Péchy Erzsi. Mert egy kis friss levegőt hoz közénk. S nemcsak a szinpadon látunk egy kis pesti mozgást, de az egész közhangulatot magafelé irányítja. Csodálatosan ügyes asszony ez a Péchy Erzsi.

Képzőművészet.

Lovag Hosszu Márton. Évek pergő sora óta nem hallok mást az erdélyi magyar festőművészek köréből, mint panaszt és panaszt. A napokban azonban egy olyan eseményről értesültünk, amely után a jövőben remélhetőleg meg fog szűnni minden panasz. Nevezetesen: a pápa Hosszu Márton festőművészt egyik pápai lovagrend parancsnokává nevezte ki. Hát bocsanatot kérek, ez a kinevezés alaposan rácáfol az eddigi panaszokra. Mert rossz sorban lehet-e az a kategória, amelyiknek egyik szerény tagját lovagparancsnokká avatják? De ha eddig rossz soruk is volt a mi festőinknek, ezután bizton remélhetik helyzetük megváltoztatását. Mert Hosszu Márton, akit mindig jó kollegának tudtunk, biztosan kollegiális szeretettel fogadja lovagi táborába az erdélyi magyar festőművészeket s mint ilyenek, a festőművész-lovagok további avanzsálást is remélhetnek. Summa summarum: örülhetünk a H. M. parancsnoki kinevezésének.

Szerkesztői üzenetek.

Nagyon magosra nőttek már a fák. Igaza van, nagyon magosra nőttek már a fák a szép kies Erdélyben. Olyan magosra, hogy szinte eltakarják az eget is. Az erdőt már sem lehet látni a hatalmas fáktól. De minek is nekünk a szép, szabad nézés? Mi inkább a fákat növeljük. Ahelyett, hogy ritkítanók egy kicsit.

Benes miniszterelnök urnak. Ön azt mondta a napokban, hogy a kisantant a Középeurópai Egyesült Államok magva. Csak nem mondta komolyan?

Pesti lapok. Nehány pesti lapnak a behozatala igazán semmi szükségét nem pótol. Ha odakünn nem is tudnak megenni nélkülök, mi igazán el tudnánk lenni.

Régi K. A. C.-ista. Az ügynek magunk is utána érdeklődtünk. Az azonban nem egészen úgy van, ahogy Ön közölte volt velünk. Mert igaz, hogy dr. Gabányi Imre mintegy harmincezer lejért pereli a K. A. C.-ot, ez a harmincezer lej azonban nem az ő követelése, hanem egy ügyfelé. Az Ön csodálkozása ezek dacára is feinnálhat s teljesen érthető, ha furesának találja, hogy a K. A. C.-nak egy olyan régi vezető embere pert visz egyesülete ellen.

Rezik Károly ügye. Rezik Károly elbocsátását a Zenekonzeruatorium legutóbbi közgyűlése dr. Nagy László és dr. Gabányi Imre ügyvédek jogi érvelései után mondotta ki. A bíróság azonban nem volt az ügyvédek véleményén s ismét hatálytalanította ezt a határozatot. Egy harmadik ügyvéd, dr. Ehrlich István már akkor figyelmeztette a közgyűlést kartársai jogi felfogásának helytelen voltára, azt azonban nem vették tekintetbe. A fejlemények majd megmutatják, hogy mennyibe fognak kerülni ezek a kiváló jogi tanácsok.

Közgazdasági disjunktura. Dr. Kádár János, a Közhazsnu Bank volt vezérigazgatója, miután a Kolozsvári Takarékpénztár nem tudott gondoskodni a volt vezérről, cukorka-üzletet nyitott a Kossuth Lajos-utcában. Ez igazán disjunktura. Kivánjuk, hogy Kádár dr.-nak több szerencséje legyen a cukorkákkal, mint a közhasznuval. — A Közgazdasági Bank egyik volt igazgatója s ügyésze információs irodát nyitott ugyancsak a Kossuth-utcában. És ép a Kádár boltjával szemben. Tempora mutantur.

* **A Piata Gh. Sion (Szentgyörgy-tér) 1. sz. alatt Szabó Imre** borbély- és fodrázmester a legkényesebb izlésű közönséget is kielégíti modern fodrász üzletében. Tapasztalatait nagyvárosok első üzleteiben szerezte.

* **Építési munkálatokat,** javításokat szakszerűen és pontosan végez Szabó Gyula kőművesmester, Str. Prof. Marinescu (Holdvilág-utca) 6.

„CITY KAVÉHÁZ“

Cluj, Str. Memorandului 13 (v. Unio-utca)
Az urali közönség legkedveltebb találkozó helye.
Esténként Dúdus muzsikál. — Meleg konyha.
Szolid árak. Pontos és figyelmes kiszolgálás.
Tulajdonos Breiner H. József.

IZZADÁS ELLEN

mindenki „SUDIR“-t használ!

Biztos szer. Kapható az „**APOSTOL**“ gyógyszer-tárban.
(CLUJ-KOLOZSVÁR)

MENDELSONH

FACSILLÁROK KIRÁLYA

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii 17. ◆

Mátyás király-utcai oldal.

DR. HINTZ GYÖRGY

GYÓGYSZERTÁRA

ALAPITVA:
1573-BAN.

CLUJ-KOLOZSVÁR

MINERVA Biztosító Részv.-T.

a romániai kisebbségek egyedüli biztosító intézete. Alapítke 10.000.000 Lei. A társaságot a kisebbségi Egyházak vezetői ellenőrzik s így a legnagyobb bizalommal fordulhat az intézethez minden biztosításával.

Központi irodák Cluj, Cal. Reg Ferdinand 37.

BÖRDISZMŰÁRHÁZ

Ridikül, aktatáska és vulcan
félbörkofferek nagyválasztéka
Saját gyártmány! Gyári árak!

Poszler Cluj, Cal. Regele Ferd. 2.

**Kolozsvári Takarékpénztár és
Hitelbank R.-T.**

Cluj, Piața Unirii 7.

Minden
bankügyletet a legelőnyösebben végez.

MAMITZA SAMU PÉKÜZLETE

Cluj, Str. Suluțiu Viz-utca sarkán.
Fióközlét: Calea Moșilor 49.

LEGFINOMABB FEHÉR SÜTEMÉNYEK.

NEM TRÜKK VALÓSÁG!

Kedves,
barátságos, } szoba árból 20%
tisztá

Bőséges
ízletes } étkezési árból 10%
házi

engedményt kap Ön mint ezen lap előfizetője
**BUDAPESTEN a PARK-NAGY-
SZÁLLODABAN VIII. Baross-tér 10.**

Illatszereit, piperecikkeit

Rózsa Royal drogeriában
szerezze be.

CLUJ, P. Unirii (Főter 26.)

Nyomtatványok gyorsan, olcsón és szépen a

LENGYEL & MAYER

könyvnyomdában készülnek. Cluj-Kolozsvár,
Calea Regele Ferdinand 64-66. (Marianum).

TELEFON: 61 SZ.

TELEFON: 61 SZ.

ESŐKÖPPENY Lei 900 és feljebb

TRENCH-COAT Lei 3500 és feljebb

NEUMANN M. CLUJ

férfi és fiuruhaárúháza, P. Unirii (Főter) 14

LUXUS-AUTÓT

BÉRELJEN

TELEGDY-NÉL

CLUJ, Cal. Victoriei (Kossuth Lajos-u. 37.)

HARKÓ FERENC

uri szabó

CLUJ-KOLOZSVÁR,

Calea Victoriei (Kossuth L-utca) 23.

FESZT ÉS HAJDU

hentesüzlete

és mészárszéke

Cluj-Kolozsvár, a Főpostával szemben

CSEKE CUKRÁSZAT

Piața Unirii 22., az udvarban.

MINDEN SÜTEMÉNY 5 LEJ

Megrendelésre készíti a legfinomabb és
legdiszesebb tortákat.

Reggeli és oszonna

kávé, kuglerék és tea sütemények, cukorkák

Kitűnő konyha!
Eredeti fajborok!
Társaságok részé-
re külön terem.

**Nagy József
é t t e r m e**

Cluj-Kolozsvár,
Calea Victoriei 37.
(volt Kossuth La-
jos-ucca.)

Lengyel & Mayer könyvnyomda, Cluj-Kolozsvár, C. R. Ferd. 64. (Marianum). Telefon 61.

